

Antanas Vienažindys

2017

Kunigas, poetas, daraktorius,
draudžiamosios lietuviškos
spaudos platinimo organizatorius

Antanas Vienažindys

Antanas Vienažindys

1841 m. rugsėjo 26 d. - 1892 m.

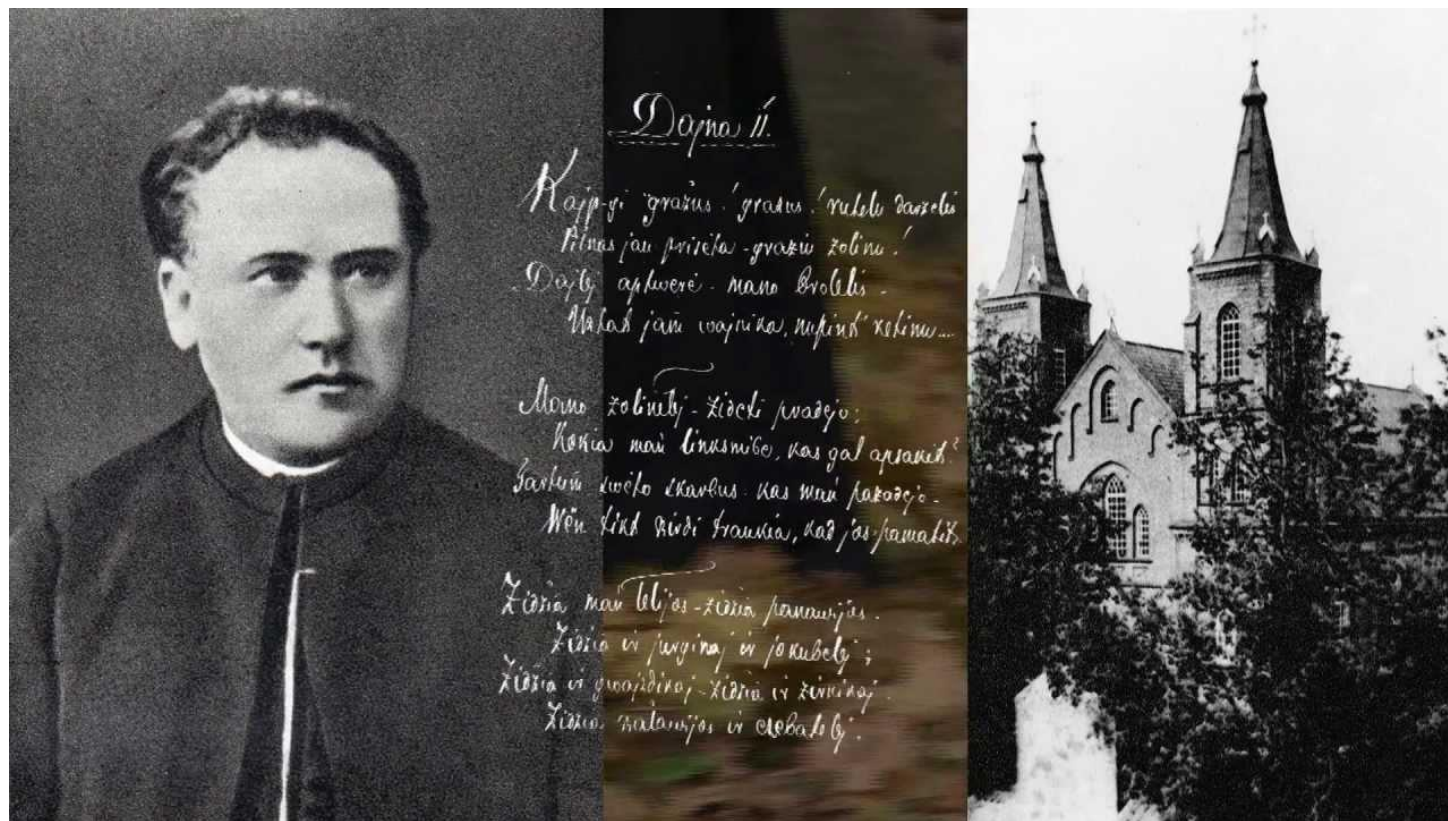

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PAGRINDINIO UGDYMO
BENDROJI PROGRAMA. Patvirtinta LR Švietimo ir mokslo
ministro įsakymu 2016 m. sausio 25 d. Nr. V-46

10.5. Literatūrinio ugdymo turinio apimtis 9-10 (gimnazijų I-II) klasių konkcentre 55 psl.

IV tema. Liaudies daina ir dainiškoji poezija.
Jauno žmogaus paveikslas dainose

Antanas Vienažindys

Biografija

- ▶ Gimė Anapolyje (Rokiškio r.)
- ▶ Anksti neteko tėvo ...
- ▶ Baigė Varnių kunigų seminariją
- ▶ Kunigavo Panevėžyje, Šilutės, Pasvalio, Radviliškio rajonuose, Baltarusijoje, Laižuvoje ...
- ▶ Rūpesčiai palaužė sveikatą ...
- ▶ A.Vienažindžio atminimas ...

<https://www.youtube.com/watch?v=ZztCj1KpF3I&t=1528s>

**Antanas
VIENAŽINDYS**
Vienužis
(1841-1892)
kunigas, poetas,
daraktorius ir
knygnešys

Ged. Jokūbonio skulptūra
Mažeikių parke, 1987
Algirdo foto iš Vikipedijos

"Mūsų kultūros istorijoje
XIX šimtmečio didieji autoriai
buvo ne Duonėlaitis,
ne Simanas Daukantas, net
ne Motiejus Valančius, bet
trys Antanai, kurie
po labai nedaug tėvų parašė:
Strazdas, Baranauskas
ir Vienažindys".

Juozas Tumas-Vaižgantas
Lietuvių literatūros paskaitos.
Draudžiamasis laiškas.
Aušrininkų grupė. Kaunas, 1924

Artino Čiršo stogastulpis
Kriučio bažnyčios šventoriuje
Danielius Sadauskas nuotrauka
1996

Važinėdamas po sodžius
dosniai dalino
lietuvišką spaudą,
kartu ir savo dainas.
Kriučio gyventojai jas
persirašinėdavo ir pritaikę
melodijas dainuodavo.
Vienužio
literatūrinį palikimą
rinko Vaižgantas.

Poeto kapas. Laižuva, Mažeikių rajonas
Danielius Sadauskas archyvo nuotrauka

Žydėkit, laimėkit,
Žolynėliai, mano -
Tegul skaisčiai žiba
Jūsų gražybė!

Tegul kožnas žino
ir tegul išmano -
kam jumis sutvėrė
Dievo galybė.

Gimtajame Gipėnų k. Zarasų r., 1979
Tautodail. St. Karanausko stogastulpis ir foto

A.Vienažindžio eilės

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=dsOsXNeFw8Y>
- ▶ https://www.youtube.com/watch?v=YEmxc8CLg_U

A. Vienažindžio kūryba

- ▶ A. Vienažindys buvo vienas pirmųjų lietuvių lyrikų, meilės temos lietuvių poezijoje pradininkas, išgarsėjęs eilėraščiais, primenančiais liaudies dainas.
- ▶ Beveik visas autentiškas Vienažindžio poetinis palikimas sukaupintas rinkinyje *Dainos lietuvininko žemaičiuose* (rinkinyje yra 26 eilėraščiai).
- ▶ A. Vienažindys joms pritaikydavo arba sukurdavo melodijas. Jis savo eilėraščius vadino dainomis.

A. Vienažindys rašė:

„Oi dainos dainelės, jūs mano patieka!
Visi širdies skausmai pas jumis palieka.
Tada aš laimingas, kada jums dainuoju,
Kada savo vargus verkdamas išrokuoju.“

A. Vienažindys - vienas spalvingiausių XIX a. lietuvių literatūros asmenybių ir kūrėjų

- ▶ Jis rašė sau ir savo artimiesiems.
- ▶ Didelę įtaką poeto gyvenimui ir kūrybai turėjo 1863 m. sukilimas ir po jo vykdytos represijos: ištremiama jo mylimoji Rožė Stauskaitė, uždraudžiama lietuviška spauda ir kalba mokyklose, bažnyčios verčiamos cerkvėmis.
- ▶ Visa tai poetas skaudžiai išgyveno.

Nepamirštos A. Vienažindžio dainos

- ▶ „Ilgu ilgu man ant svieto“
- ▶ Linksminkimos linksminkimos,
pakol jauni esma“

Ilgu ilgu man ant svieta

Ilgu ilgu man ant svieta,
Nors, ko reikia, viskas yr.
Tartum spaudž man ranka kieta,
Verkt nenoriu - aš'ros byr...

Ilgu! Vien ko dūšia laukia -
Prieteliaus? Tas yr, žinau!
Gal prie meilės širdis traukia?
Aš ir meilę pažinau!

Ir mylēt ušķižadējau -
Gana mūkos vien kentēti
Ir pirštus kryžium sudējau -
Gana, gana jau mylēt...

Ilgu man per visas dienas!
Jau taip amžius reik skurdint.
Visur esmu vienut vienas,
Nieks nebgal man nuramint!

Visur ilgu, visur liūdna,
Norens kiti linksmai šnek!
Kur tik einu, visur nūdna,
Tartum dūšia šalin bēg!

Žmonės širdį jau užgavo, -
Kur man dūšia beprigus?..
Jei nulėks prie Dievo savo,
Ten tiktai nebilgu bus!..

„Linksminkimos linksminkimos,
pakol jauni esma“

<https://www.youtube.com/watch?v=PTBpxJ2JZw8>

Linksminkimos! Linksminkimos,
Pakol jauni esma,
Nebūs laiko mums linksmintis,
Kada pasenēs'ma.

Siaudžia, graudžia paukštužėliai
Gražiai čiulbėdami;
Taip linksminkimos, jaunėliai,
Dainas dainuodami.

Dabar mūsu aukso dienas,
Kaklo nieks negraužia;
Daug nerūpi, pakol vienas,
Ir vargai nespaudžia.

Prieš mus visa čion pasaule,
Atverta ant sviesto:
Kur nukaks'ma, ten atras'ma
Mes dėl savęs vieta.

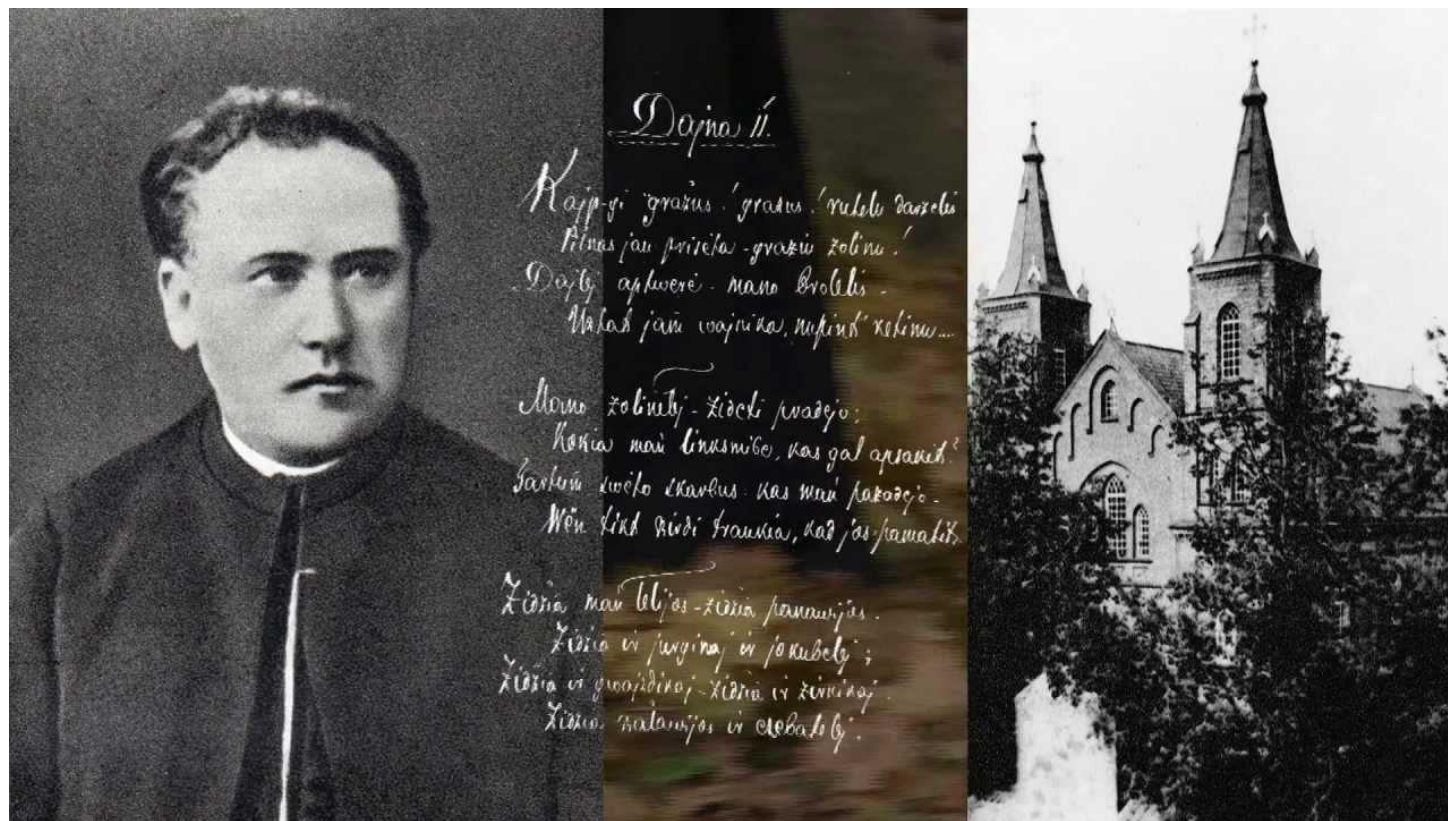
Kožnas vienas mumis myli,
Ant rankų nešioja,
Visur kvietkas ir grožybes
Mums po kojų kloja...

Linksminkimos! Linksminkimos,
Pakol jauni esma,
Nebūs laiko mums linksmintis,
Kada pasenēs'ma.

A.Vienažindys - sentimentalus poetas

- ▶ Negalime sakyti, kad A.Vienažindys „kūrė folklorą“.
- ▶ Jo poeziją paveikusios ir tuometės literatūros tendencijos, jis buvo apsiskaitęs - daugiausiai pasisėmęs iš rusų ir lenkų romansų, todėl laikomas ne tik dainuojamosios poezijos, bet ir lietuviško romanso pradininku.
- ▶ A.Vienažindys laikomas simboline jungtimi tarp [A.Baranausko](#) ir [Maironio](#), liūdesiu ir elegiškumu jis artimas [J.Biliūnui](#).

Antanas Vienažindys

- ▶ „Kaipgi gražus rūtelių darželis“
<https://www.youtube.com/watch?v=26wbuavvohk>
- ▶ „Pasakyki, panytėle“
<https://www.youtube.com/watch?v=nUBz0JaYS7E>